

תורה שבעל פה

דינים ויסודות תורה שבעל פה – שאלון לעולים חדשים

הוראות

א. משך הבחינה : שעה וחצי

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה : בשאלון זה שני פרקים.

פרק ראשון — (16x4) — 64 נקודות

פרק שני — (12x3) — 36 נקודות

סך הכול — 100 נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש : מילון עברי-לועזי / לועזי-עברי.

ד. הוראות מיוחדות : אין.

יש לכתוב במחברת הבחינה בלבד, יש לרשום "טיוטה" בראש כל עמוד המשמש טיוטה.

כתיבת טיוטה בדפים שאינם במחברת הבחינה עלולה לגרום לפסילת הבחינה.

השאלות בשאלון זה מנוסחות בלשון רבים, אף על פי כן על כל תלמידה וכל תלמיד להשיב עליהן באופן

אישי.

בהצלחה!

/המשך בעמוד הבא/

השאלות

פרק ראשון (64 נקודות)

ענו על ארבע מן השאלות 1–6 (לכל שאלה – 16 נקודות).

1. קימה בבוקר ותפילה

א.

(1) "יתגבר כארי [כמו אריה] לעמוד בבוקר לעבודת בוראו [לעבודת ה']" (שולחן ערוך).

חכמים דימו אדם שקם בבוקר לאריה. הסבירו דימוי זה.

(2) כאשר אדם מתעורר מן השינה הוא מודה לקב"ה ואומר: "מודה אני לפניך מלך חי וקיים...".

על מה מודים לקב"ה בתפילה זו?

(5 נקודות)

ב.

(1) כתבו שתיים ממטרות התפילה.

(2) מדוע אנשי כנסת הגדולה תיקנו נוסח קבוע לתפילה? כתבו שתי סיבות.

(7 נקודות)

ג. מדוע צריך להתכוון לתפילה, וכיצד צריך להתכוון לתפילה?

(4 נקודות)

2. תפילות וברכות

א.

(1) כתבו על מי מסופר בתנ"ך שתפילתו התקבלה בשעת תפילת המנחה, והסבירו מדוע מי שמתפלל

תפילת מנחה — שכרו גדול.

(2) כתבו את הזמן שבו מתפללים "מנחה גדולה" ואת הזמן שבו מתפללים "מנחה קטנה".

(8 נקודות)

ב.

(1) כתבו בקצרה את התוכן של תפילת הדרך.

(2) אדם נסע בבוקר לעבודה מחוץ לעיר וחזר הביתה. אחרי הצהריים נסע לחתונה מחוץ לעיר. האם

עליו לומר את תפילת הדרך בכל אחת מן הנסיעות? נמקו את תשובתכם.

(8 נקודות)

3. ברכות

א. הסבירו מדוע מברכים לפני האכילה.

(4 נקודות)

ב.

(1) מהי כמות האוכל שמחייבת אדם בברכה ראשונה?

(2) מהי כמות האוכל שמחייבת אדם בברכה אחרונה?

(6 נקודות)

ג.

(1) כתבו מקרה אחד שבו מברכים ברכת "שהחיינו".

(2) כתבו מקרה אחד שבו מברכים ברכת "הגומל".

(6 נקודות)

4. שבת

א. איסור מוקצה הוא גזרה של חכמים שלא לטלטל (להזיז) חפצים מסוימים בשבת.

מדוע גזרו חכמים גזרה זו? כתבו שתי סיבות.

(8 נקודות)

ב.

(1) הסבירו מהו "מוקצה מחמת גופו", וכתבו דוגמה אחת לסוג המוקצה הזה.

(2) תארו מקרה שבו מותר לטלטל "מוקצה מחמת גופו".

(8 נקודות)

5. מועדים — פסח

א.

(1) מדוע אוכלים מרור בליל הסדר, ומדוע טובלים את המרור בחרוסת?

(2) הסבירו מהו "אפיקומן", וכתבו מדוע אוכלים אותו.

(8 נקודות)

ב.

(1) הסבירו מהי פעולת ההסבה, וכתבו מדוע עושים פעולה זו בליל הסדר.

(2) ציינו שתי מצוות שמקיימים אותן בהסבה בליל הסדר.

(8 נקודות)

6. הלכות כשרות

א.

(1) על פי התורה, באיזה מצב בשר וחלב אסורים באכילה זה עם זה?

(2) כתבו חומרה אחת של חכמים בעניין זה.

(6 נקודות)

ב. הסבירו מדוע קבעו חכמים איסורים רבים דווקא בנוגע לאכילת בשר ומאכלי חלב.

(4 נקודות)

ג. אדם שרוצה לאכול בשר לאחר שאכל מאכל חלבי — מה עליו לעשות? כתבו שתי פעולות.

(6 נקודות)

פרק שני (36 נקודות)

ענו על שלוש מן השאלות 7–11 (לכל שאלה – 12 נקודות).

7. יסודות תורה שבעל פה

א.

(1) יש שישה סדרי משנה. צינו שמות של שניים מהם, וכתבו במה עוסק כל אחד מן הסדרים שצינתם.

(2) כתבו שם של חיבור נוסף שחיברו התנאים מלבד המשנה.
(7 נקודות)

ב.

(1) במה עוסק התלמוד הבבלי?
(2) מהו שמו של התלמוד שנכתב בארץ־ישראל, ומדוע הוא נקרא כך?
(5 נקודות)

8. ברכות

א. בשבתות ובחגים מוסיפים תוספות בברכת המזון.

צינו תוספת אחת שמוסיפים בשבת, ותוספת אחת שמוסיפים בחג.
(5 נקודות)

ב.

(1) כתבו שני סוגי מאכלים שאחרי אכילתם מברכים ברכה אחת "מעין שלוש".
(2) מדוע הברכה "מעין שלוש" נקראת בשם זה?
(7 נקודות)

9. בין אדם לחברו

א.

(1) מדוע אסור לגנוב על מנת להחזיר?
(2) הסבירו מדוע אסור לקנות מאדם חפץ שהוא גנב מאדם אחר.
(8 נקודות)

ב. "וְעִשִּׂיתָ מַעֲקָה לְגִנְךָ" (דברים, כ"ב, ח'). חכמים פירשו שבציווי זה לא מדובר רק ב"גג" וב"מעקה".
על פי הפירוש של חכמים, כתבו דוגמה אחת למצווה זו.
(4 נקודות)

10. מועדים — ימים נוראים

א. מה הם שלושת השלבים של חזרה בתשובה?
(6 נקודות)

ב. "מלכויות", "זיכרונות" ו"שופרות" הן ברכות בתפילת מוסף של ראש השנה.
מהו הנושא של כל אחת מן הברכות האלה?
(6 נקודות)

11. מצוות שבין אדם למקום

א.

- (1) מהו המקום בפתח שבו יש לקבוע מזוזה? בתשובתכם התייחסו לצד של הפתח ולגובה בו קובעים את המזוזה.
- (2) כתבו מקרה אחד שבו קובעים מזוזה בלי ברכה.
(6 נקודות)

ב.

- (1) מה הן שתי הפרשיות מן התורה שכתובות על הקלף של המזוזה?
- (2) את המזוזה כותב סופר סת"ם. מהו הפירוש של ראשי התיבות סת"ם?
(6 נקודות)

בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך